

Protocol Zoogdieren - RVO

Zoogdieren

Inventarisatiemethode: inventariseren middels vangst met inloopvallen (life traps).

- Grondgebonden kleine zoogdieren worden gevangen met inloopvallen, waarbij het onderzoek maximaal 120 uur duurt.
- Inloopvallen worden voorzien van droog zacht materiaal (bv. hooi) en voedsel (aas) en worden minimaal tweemaal daags (om de 12 uur) gecontroleerd.
- Gevangen dieren worden na determinatie en eventuele handelingen als geslachtsbepaling, weging en meting, onverwijd in vrijheid gesteld op de plaats van vangst.
- Per afgegrensd klein tot middelgroot onderzoeksterrein wordt met maximaal 100 inloopvallen gewerkt, gewoonlijk in raaien, maar soms in een grid of slechts op geschikt lijkende locaties.
- Grote terreinen of lange trajecten kunnen beschouwd worden als complexen van kleinere onderzoeksterreinen en kunnen dan met een veelvoud van eerdergenoemde aantal vallen onderzocht worden.

Inventarisatiemethode: inventariseren middels vangst met putvallen.

In te zetten voor kleine zoogdieren die niet in staat zijn hoog te springen, met name spitsmuizen en woelmuizen.

- Putvallen voor kleine zoogdieren kunnen bv. gemaakt worden van afgezaagde plastic flessen of grotere containers. Deze worden meestal ingegraven totdat de rand gelijk met het maaiveld staat.
- Putvallen kunnen voorzien worden van droog materiaal en lokaas.
- Putvallen dienen regelmatig gecontroleerd te worden (minimaal tweemaal daags) en, afhankelijk van de duur, seizoen en weersgesteldheid, voorzien te zijn van een tegen ongunstige weersinvloeden (oververhitting of verdrinking) en/of predatie beschermende inrichting.
- Putvallen kunnen individueel of in grote aantallen op daarvoor geschikt lijkende plaatsen of in raaien of in een grid geplaatst worden.
- Voor sommige soorten kleine zoogdieren, zoals de veldmuis, worden opmerkelijk betere resultaten behaald dan zgn. inloopvallen.
- Plaatsing en controle dienen zoveel mogelijk buiten zicht van anderen te geschieden.
- Na het laatste bezoek dienen de putvallen verwijderd en de eventuele ontstane gaten gedicht te worden.

Inventarisatiemethode: inventariseren met schepnet of boomharpval (vleermuizen).

- Bij vleermuizen kunnen ter zekere soortdeterminatie (problemen bij *Myotis*-soorten) of vaststelling van het geslacht (vrouwen- of mannenkolonie) afvangsten bij de uitvliegopening nodig zijn. Voor dit doel kunnen zowel een schepnet als een boomharpval ingezet worden.
- In de regel dienen slechts één of enkele dieren gevangen te worden om aan de vraagstelling te kunnen beantwoorden. Ter vaststelling van in de verblijfplaats aanwezige aantallen kan volstaan worden met tellen van uitvliegers.
- Elk gevangen dier wordt onverwijd, na vaststelling van de kenmerken, ter plekke in vrijheid gesteld.
- Vangsten van vleermuizen worden uitsluitend door volledig tegen rabiës gevaccineerde personen met ervaring in het hanteren van vleermuizen uitgevoerd.
- Het gebruik van mistnetten valt buiten deze ontheffing.

Inventarisatiemethode: inventariseren door inspectie van verblijfplaatsen (vleermuizen).

- Inspectie van mogelijke zomer- en/of winterverblijfplaatsen valt te verdelen in betreding van ruimtes in gebouwen (zolders, kelders, bunkers ed.), vleermuiskastcontrole en inspectie op boomholtes middels een boomcamera.
- Ruimtes worden slechts betreden na toestemming van eigenaren of daartoe klaarblijkelijk gemachtigde personen.
- In fysiek toegankelijke ruimtes wordt op zicht (met lampen) gezocht naar vleermuizen. Hulpmiddelen daarbij kunnen zijn: batdetector, zaklamp, ladder, spiegeltjes, videocamera (met zichtbaar of infrarood licht).
- In de regel is per seizoen een eenmalig bezoek voldoende. Bij gebleken aanwezigheid van vleermuizen is een tweede bezoek in hetzelfde seizoen af te raden en alleen geoorloofd door specifieke deskundigen, indien twijfel aan de determinatie bestaat. Als twee seizoenen wordt hier aangehouden de winter enerzijds en voorjaar, zomer en herfst tezamen anderzijds.
- In het kader van monitoring kunnen aanwezige kasten (en vogelnestkasten na het broedseizoen) of speciaal voor dit doel opgehangen vleermuiskasten regelmatig overdag vluchtig doch zorgvuldig gecontroleerd worden op aanwezige vleermuizen.
- Door middel van een speciaal voor dit doel ontworpen boomcamera kunnen boomholtes of andere via nauwe openingen toegankelijke holtes jaarrond overdag geïnspecteerd worden. Als lichtbron wordt hierbij gebruik gemaakt van ook voor vleermuizen onzichtbaar infrarood licht.

In veiligheid stellen van vleermuizen

- Indien vleermuizen zich op vreemde plaatsen, zoals in gebouwen, bevinden en niet uit zichzelf de betreffende ruimte willen of kunnen verlaten, kan het nodig zijn deze te vangen en in vrijheid te stellen. Kennis en vakkundigheid en zorg voor veiligheid van dier en mens maken dat dit niet aan leken overgelaten kan worden.
- Vangst kan geschieden met de hand of met een schepnet.
- Buiten de winterperiode en bij klaarblijkelijk goede gezondheid van dieren kunnen deze ter plekke in vrijheid gesteld worden.
- Afhankelijk van de weersomstandigheden en soort kunnen dieren in de winter ter plekke in vrijheid gesteld worden of in daarvoor geschikte winterverblijfplaatsen ondergebracht worden.
- Indien de dieren ziekten, gebreken of verwondingen vertonen, is het raadzaam de zorg voor deze dieren op zich te nemen. Dieren kunnen daarbij overgeleverd worden aan gespecialiseerde vleermuisopvangadressen.
- Ontheffing is hierbij o.a. nodig voor vangst, tijdelijk onder zich hebben en vervoer.